

Otázka: Zúčtovací vztahy z obch. styků a zahr. obch.operace

Předmět: Účetnictví

Přidal(a): Penny

Přehlednější zpracování najdete jako prezentaci na našem partnerském webu Prezmania.cz zde:

www.prezmania.cz/zuctovaci-vztahy-z-obchodnich-styku-a-zahranicni-obchodni-operace/

Osnova

- pojem zúčtovací vztahy
- pohledávky z obchodních vztahů - účtování na jednotlivých účtech skupiny 31
- neuhrazené pohledávky po lhůtě splatnosti
- závazky z obchodních vztahů - účtování na jednotlivých účtech skupiny 32
- dlouhodobé pohledávky a závazky z obchodního styku
- zvláštnosti účtování a pohledávek v cizí měně - přepočtení cizí měny, kurzové rozdíly

clo, DPH

Zúčtovací vztahy

= vztahy účetní jednotky k vnějšímu okolí v podobě

- pohledávek (krátkodobých i dlouhodobých)
- a závazků (jen krátkodobých)
- účtování ve 3. účtové třídě
- u pohledávek a závazků se musí určit správně den uskutečnění účetního případu

např. u pohledávek za odběrateli je to den převzetí dodávky

Do zúčtovacích vztahů patří:

- pohledávky a závazky z obchodního styku 31, 32
- zúčtování se zaměstnanci a institucemi sociálního a zdravotního pojištění – 33
- zúčtování daní a dotací – 34
- pohledávky a závazky ke společníkům – 35, 36
- jiné pohledávky a závazky – 37
- přechodné účty aktiv a pasiv – 38

Saldokonto u pohledávek a závazků

- ÚJ si zřizuje pro každého dlužníka a věřitele samostatný analytický účet AÚ (konto), jehož zůstatek (saldo) udává výši pohledávky nebo dluhu. Soubor AÚ nazýváme saldokonto.

- V účetnictví nelze kompenzovat pohledávky a závazky. Výjimku tvoří pouze vzájemné vyrovnání mezi stejnými subjekty ve stejné měně a se splatností do jednoho roku.

ÚČTOVÁ SKUPINA 31 - POHLEDÁVKY

- pohledávky z obchodních vztahů (krátkodobé i dlouhodobé)
- rozhodnutí, zda se jedná o pohledávku krátkodobou

nebo dlouhodobou, se provádí v okamžiku vzniku pohledávky

- pohledávky se neúčtují pouze ve 3. účtové třídě, ale i jinde

např. (účty 051, 052 - zálohy na pořízení DM ,

účtová skupina 15 zálohy na zásoby

066, 067 - dlouhodobé půjčky)

311 - Odběratelé

MD

- FAV 311/601, 602, 604, 641, 642

DPH 311/343

- kurzový zisk 311/663 (u pohl. zisk - když se zvýší kur X u dluhů - když se sníží kurz)

DAL

- úhrada faktury 211, 221/311
- úhrada směnkou 256.1/311
- odpis pohledávky 546/311
- kurzová ztráta 563/311

313 - Pohledávky za eskontované cenné papíry

MD

- předání směnky k eskontu 313./256.1

313/256.2 (úrok)

D

- avízo banky o úhradě dlužníkem 232/313

- vrácení směnky bankou, pokud dlužník nezaplatil bance – banka nám vrátí směnku

256.1/313

256.2/313

Př.:

Podnik vlastní směnku k inkasu v nominální hodnotě 100 000,- (pořizovací cena 85 000,- úrok 15 000,-), při eskontu směnky banka účtuje diskont 2 500,-.

1. VÚD – eskont bance 85 000,-		313/256.1
předání bance	15 000,-	313/256.2
2. VBÚ – poskytnutí úvěru 97 500,-		221/261
diskont	2 500,-	562/261
3. VEÚ – poskytnutí úvěru 100 000,-		261/232
4. VEÚ – oznámení banky o proplacení směnky 100 000,-		232/313

314 - Poskytnuté provozní zálohy

MD

- poskytnutí zálohy na služby 314/211, 221

DAL

- zúčtování zálohy 321/314

(stejný měsíc – celá částka zálohy jiný měsíc – cena bez DPH)

- DPH ze zálohy 343/314

Účtování poskytnutých záloh u neplátce DPH

- není nutné rozlišovat zda se zdanitelné plnění skutečně ve stejném měsíci nebo v dalších měsících než byla přijata (vyplacena) záloha

Účtování poskytnutých záloh u plátce DPH

1. záloha bude poskytnuta ve stejném měsíci, kdy bude uskutečněno zdanitelné plnění
2. záloha bude poskytnuta v jiném měsíci než bude uskutečněno zdanitelné plnění

- **záloha bude poskytnuta ve stejném měsíci, kdy bude uskutečněno zdanitelné plnění**

Př. **Společnost Jazyková škola ANTONELLA, s.r.o., plátce DPH, uspořádala jazykový kurz italštiny pro organizaci Pavel, a.s. Předem přijala zálohu ve výši 24 200,-. Celkové vyúčtování na kurz činilo**

30 000,- + 21 % DPH 6 300,-.

(účtujeme z pohledu odběratele = Paval, a.s.)

10. 5. - poskytnutá záloha na kurz italštiny (výpis z BÚ) 24 200,- 314/221

11. 5. - FAP za kurz italštiny 30 000,- 518/321

6 300,- 343/321

zúčtování zálohy 24 200,- 321/314

k úhradě 12 100,- -----

10. 6. - VBÚ - úhrada doplatku 12 100,- 321/221

B) záloha bude poskytnuta v jiném měsíci než bude uskutečněno zdanitelné plnění

(viz předchozí zadání, ale kurz se uskutečnil až v červnu)

10. 5. poskytnutá záloha na kurz italštiny (VBÚ) 24 200,- 314/221

11. 5. přijat daňový doklad na přijatou platbu

- **cena bez daně** 20 000,- -----

- **DPH 21 %** 4 200,- 343/314

30. 6. FAP za kurz italštiny 30 000,- 518/321

6 300,- 343/321

odečet (zúčtování) zálohy 20 000,- 321/314

4 200,- **321/343**

k úhradě 12 100,- -----

10. 7. VBÚ - úhrada doplatku 12 100,- 321/221

315 - Ostatní pohledávky

MD

- reklamační nárok u materiálu zboží 315/111, 131, 501, 504
- opravný daňový doklad - uznaná reklamace po zaplacení 315/343

D

- vyřízení reklamace - dodávka materiálu, zboží 112, 132, 501, 504/315

- opravný daňový doklad (ještě nebylo zaplaceno) 321/315

- vrácení částky odpovídající nedodanému materiálu, zboží 211, 221/315

Př. FAP za materiál, cena bez DPH 200 000 Kč, DPH 42 000 Kč. Příjemka - přijat materiál v hodnotě 150 000 Kč. Vzniká reklamační nárok. Vyřízení reklamace - náhradní dodání

v hodnotě 20 000 Kč. **Opravný daňový doklad - o zbývajícím částku snížena fakturovaná částka.**

200 000,-	111/321
42 000,-	343/321
150 000,-	112/111
50 000,-	315/111
20 000,-	112/315
30 000,-	321/315
6 300,-	321/343 (DPH z 30 000,-)
205 700,-	321/221

Neuznaná reklamace

Př.:

1) FAP za materiál 500 kg po 12 Kč 6 000,-	111/321
DPH 1 260,-	343/321
2) FAP za přepravu od neplátce 480,-	111/321
3) příjemka 440 kg 5 760,-	112/111
4) reklamační nárok 720,-	315/111

5) reklamáce neuznána 720,- **549/315**

Vrácení částky odpovídající nedodanému materiálu

Př.:

1) FAP za materiál 3 000 kg po 20 Kč 60 000,- 111/321

DPH 12 600,- 343/321

2) VBÚ - úhrada FAP v plné výši 72 600,- 321/221

3) příjemka 2 500 kg 50 000,- 112/111

4) reklamační nárok 10 000,- 315/111

5) reklamáce uznána

- opravný daňový doklad 2 100,- 315/343

6) VBÚ - **vrácení částky odpovídající**

nedodanému materiálu 10 000,- 221/315

Neuhrazené pohledávky po lhůtě splatnosti

1. trvalé snížení hodnoty pohledávky - 546/311

2. přechodné snížení hodnoty pohledávky - **tvorba opravné položky**

- daňově uznatelný 558/391

- daňově neuznatelné 559/391

- lze také tvořit daňově opravné položky k neuhrazeným pohledávkám účtovaným rozvahově v důsledku opravy chyb minulých období

- za předpokladu, že o hodnotu těchto pohledávek byl prostřednictvím dodatečného přiznání zvýšen základ daně v příslušném období (= tedy pohledávky byly zdaněny)

Opravné položky 558 – daňové uznatelné:

- Zákon o rezervách pro zjištění základu daně z příjmu

a) opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení

- OP se vytváří až do výše rozvahové hodnoty nepromlčených pohledávek:
- přihlášených u soudu od zahájení insolvenčního řízení do konce lhůty stanovené v rozhodnutí soudu o úpadku, nebo
- do konce lhůty podle insolvenčního zákona (spojí-li soud s rozhodnutím o úpadku rozhodnutí o povolení oddlužení)
- OP se vytváří v období, za které se podává daňové přiznání, a v němž byly přihlášeny.

b) nevýznamné pohledávky

- lze vytvořit opravnou položku ve výši 100% hodnoty pohledávky
 - pokud uplynulo 12 měsíců od splatnosti
- částka nesmí přesahovat 30 000 Kč

c) ostatní nepromlčené pohledávky – paragraf 8a

Účtování:

Tvorba opravných položek

558, 559/391

Zrušení opravných položek

391/558, 559

Rušíme je pokud:

a) pomínou důvody pro jejich existenci

- např. pohledávka, na kterou byla vytvořena opravná položka, byla uhrazena

b) pohledávka bude následně odepsána jako nedobytná

a) pomínou důvody pro jejich existenci

Př. Dlužník Metalica, a. s. v roce 2013 uhradil p. Míčkovi celou hodnotu neuhrazené pohledávky (= 150 000,-), již byly vytvořena OP ve výši 120 000,-.

přijata úhrada pohledávky 150 000,- 221/311

zrušení OP 120 000,- 391/558

b) pohledávka bude následně odepsána jako nedobytná

Př. Firma A+Z s.r.o., vystavila v dubnu 2013 faktury za prodej zboží společnosti STAVO-BRNO, a.s, a to ve výši 1 815 000,- + 21 % DPH 315 000,-). Faktury nebyly do konce roku 2013 uhrazeny.

V prosinci 2013 bylo se společností STAVO-BRNO, a.s. zahájeno insolvenční řízení a firma A+Z, s.r.o., přihlásila své pohledávky ve stanovené lhůtě.

V roce 2014 obdržela firma A+Z, s.r.o. od příslušného soudu usnesení, že pro nedostatek majetku dlužníka STAVO-BRNO, a.s., nebude její pohledávka uspokojena.

Rok 2013 4/2013 – FAV za prodej zboží 1 500 000,- 311/604

DPH 315 000,- 311/343

12/2013 – tvorba OP ve výši 100 % 1 815 000,- 558/391

(po přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení)

Rok 2014 – **odpis pohledávky** 1 815 000,- **546/311**

zrušení OP 1 815 000,- 391/558

Příklad 1: K 31. 12. 2014 má ÚJ tyto pohledávky po lhůtě platnosti:

Pohledávka za společností ALFONS s. r. o. (311100) 600 000,-, splatná 12. 11. 2012

Pohledávka za společností BERTA a. s. (311200) Kč 150 000,- splatná 2. 5. 2014

Účtování:

ALFONS 2013 tvorba opravné položky 600 000,- 559/391

2014 tvorba zákonné OP 300 000,- 558/391

zrušení části účetní OP 300 000,- 391/559

Příklad 2 (navazuje na příklad 1):

Pohledávka za firmou ALFONS s. r. o. - v únoru 2015 byla provedena částečná úhrada Kč 480 000,-

ÚJ rozhodla zbytek pohledávky odepsat

Účtování:

- částečná úhrada od firmy ALFONS 480 000,- 221/311
- zrušení opravné položky 300 000,- 391/558

zrušení opravné položky 300 000,- 391/559

- odpis zbývajících pohledávek 120 000,- 546/311

ÚČTOVÁ SKUPINA 32 - ZÁVAZKY

= účty pro krátkodobé závazky z obchodních vztahů

321 - Dodavatelé

D

- došlá faktura za materiál, zboží, DM, služba

111, 131, 501, 504, 502, 041, 042, 51./321

343/321

- zvýšení dluhu o smluvní pokuty a úroky z prodlení 544/321
- kurzová ztráta 563/321

MD

- úhrada faktury v hotovosti, z účtu 321/211,221
- úhrada faktury směnkou 321/322 (478)
- zúčtování poskytnuté zálohy 321/ 151, 153, 051, 052, 314

(stejný měsíc - celá záloha, jiný měsíc - cena bez DPH),

jiný měsíc - zúčtování DPH ze zálohy 321/343

- uznaná reklamace - opravný daňový doklad - cena bez DPH 321/315, DPH 321/343
- kurzový zisk 321/663

322 - Směnky k úhradě

D

úhrada dluhu směnkou u dlužníka 321/322

úrok ke směnce k úhradě 562/322

MD

úhrada při splatnosti směnky 322/221, 211

Př..

faktura za výrobky - cena bez DPH 400 000,-, sazba DPH 21 %

úhrada směnkou, směnečná hodnota Kč 500 000,-, splatnost 1 rok

(účetování u dlužníka)

1. FAP - bez DPH 400 000,- 131/321
DPH 84 000,- 343/321

2. úhrada směnkou 500 000
484 000,- 321/322
16 000,- 562/322
500 000,- 322/221

324 - Přijaté provozní zálohy

D

přijetí zálohy 211, 221/324

MD

DPH ze zálohy 324/343

zúčtování přijaté zálohy při fakturaci 324/311
(celá záloha - stejný měsíc, cena bez DPH - jiný měsíc)

vrácení zálohy odběrateli, pokud se dodávka neuskuteční 324/211, 221

Účetování přijatých záloh u neplátce DPH

- není nutné rozlišovat zda se zdanitelné plnění skuteční

ve stejném měsíci nebo v dalších měsících než byla přijata (vyplacena) záloha

Účtování přijatých záloh u plátce DPH

A) záloha bude poskytnuta ve stejném měsíci, kdy bude uskutečněno zdanitelné plnění

B) záloha bude poskytnuta v jiném měsíci než bude uskutečněno zdanitelné plnění

DLOUHODOBÉ POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY Z OBCHODNÍHO STYKU

- delší než 1 rok

Dlouhodobé pohledávky

Dlouhodobé závazky

• účtová skupina 31

- účtová skupina 47

Zvláštnosti účtování pohledávek a závazků v cizí měně

- přepočtení cizí měny
- kurzové rozdíly
- clo
- DPH

- **Přepočtení cizí měny**

- účtujeme o pohledávkách a závazcích v cizí měně při zahraničních obchodních operacích, tj. při vývozu či dovozu

- musíme provést přepočtení - účtujeme v cizí měně i v českých korunách

- ÚJ může použít pro přepočítání cizí měny na českou:

- **denní kurz ČNB** - kurzy platné v den uskutečnění účetního případu (kurz dle ČNB)
- **pevný kurz** - kurzy, který si stanoví ÚJ sama na určité období

(např. k 1. dni měsíce)

- může ho ÚJ měnit v průběhu vymezeného období a v případech vyhlášené devalvace nebo revalvace české koruny

Oceňování pohledávek a závazků v cizí měně

- lze za okamžik uskutečnění účetního případu považovat:

u dodavatele - den vystavení faktury nebo podobného dokladu

u odběratele - den přijetí faktury nebo podobného dokladu

- **Kurzové rozdíly**

V důsledku změny kurzu české koruny k jiným měnám ® **kurzové rozdíly**

- vznikají při úhradě pohledávky (závazku) a na konci ÚO

Účtujeme o nich na účty 563 - Kurzové ztráty

663 - Kurzové zisky

Kurzové rozdíly při úhradách zahraničních faktur

- při vzniku pohledávky (závazku) dochází k přepočtu kurzem platným v den vzniku uce případu

- úhrada v cizí měně je přepočtena kurzem platným v den platby

Kurzové rozdíly u neuhrazených faktur při uzavírání účetních knih

- v případě, že zahraniční fakturu nebyla uhrazena do dne roční uzávěrky

- pohledávky a závazky se přepočítávají na česku měnu ke dni,

kdy se sestavuje uce závěrka ® kurzem stanoveným ČNB

• Clo

vznik závazku 04., 111, 131/379

úhrada celnímu úřadu 379/221

• DPH

provedeme samovyměření 349/343

a nárok na odpočet 343/349